

Deo per Philistæos et Ammonitas; sed serio penitentibus optulatur Deus, exprobrata prius eorum ingratitude.

QUÆSTIO UNICA. — DE JUDICATURA THOLÆ ET JAIR.

Vers. 1: Post Abimelech surrexit dux in Israel Thola. In hebræo, græco, et chaldæo dicitur: Surrexit ut saluum faceret Israel; et sic etiam legit S. P. Aug. Q. 47 in Judices.

Fuit verisimiliter electus a populo, ut putat Abulensis; nam Dei hic nulla fit mentio. Surrexit ut salvaret Israel, adducendo eum ab idololatria, et a malis liberando, in quæ, ob tyrannidem Abimelech, populus inciderat. Surrexit etiam, ut salvaret Israel, scilicet ab hostibus vicinis, si more suo Israelitas invaderent: et fortasse re ipsa salvavit, quamvis Scriptura factum non commemorat.

Dicitur autem γ . 1: Thola filius Phua patris Abimelech, vir de Issachar. Fuit igitur Thola de tribu Issachar, filius cujusdam Issacharite, cui nomen Phua, qui hic in textu latino dicitur fuisse patruus Abimelech seu frater Gedeonis; adeoque Thola et Abimelech juxta nostram Vulgatam erant patruus, id est duorum fratrum filii.

Dices: Gedeon, ut patet ex cap. VI, 15, fuit de tribu Manasse: Quomodo ergo Phua frater ejus, et hujus filius Thola fuerunt de tribu Issachar.

Resp. verbis S. P. Aug. Q. 47 in Jud.: Potuerunt Gedeon et Phua unam habere matrem, ex qua diversis patribus nascerentur, et fratres essent unius matris filii, non unius patris.

Hinc communiter observant interpretes, quod Gedeon et Phua fuerint fratres uterini tantum; ita ut mater ipsorum primo nupsit Joas Manassensi, et ex eo genuerit Gedeonem; deinde nupsit alteri viro ex tribu Issachar, ex eoque genuerit Phua patrem Tholæ.

Quod autem femina potuerint nubere viris alterius tribus, quando ea occasione hæreditates non transferebantur ad aliam tribum, ostensum est in cap. ult. lib. Numerorum.

Inst. Ubi textus noster habet: Filius patris, in hebræo habetur: Ben dodo. Prima autem vox ben verti potest per nominativum, ut idem significet ac filius, vel per genitivum, ut significet filii; ita ut dubium maneat, an iste Phua sit frater Gedeonis, an potius filius fratris Gedeonis. Deinde secunda vox Dodo est nomen proprium patris ipsius Phua. Unde Arias vertit: Thola filius Phua, filii Dodo. Ergo Phua pater Tholæ non fuit patruus Abimelech, sed filius Dodo, qui erat de tribu Issachar.

R. Neg. ant. pro utraque parte: nam cum bene vertatur filius ac filii, et aliunde nihil obstat, retinenda est lectio nostræ Vulgatæ; ac consequenter non videtur esse dubium, quin Phua sit frater Gedeonis. Deinde cum magis credendum sit S. Hieron., LXX Interp. et textui chaldæico, qui vertunt: Filius patris ejus, scilicet Abimelechi, quam Arias, qui ex rabbinis retinet Dodo, ut nomen pro-

prium: satis evidens est, quod Phua fuerit patruus Abimelech et frater Gedeonis.

Tholæ in judicatura, γ . 3: Successit Jair Galaadites, qui judicavit Israel per viginti et duos annos, scilicet sua industria avertendo mala, ipsis ab hostibus inferenda, et omni studio conando Israelitas continere in cultu unius veri Dei.

γ . 4: Habens triginta filios sedentes super triginta pullos asinarum. In hebræo, loco $\tau\omega$ sedentes habetur equitantes, et eodem modo habetur in chaldæico; sed et LXX habent: ascendentes, et in omnibus illis omititur $\tau\omega$ asinarum. Unde Cajetan arbitrat pullos illos fuisse equinos, idque afferri ad ostendam horum principum gloriam.

Attamen retinenda est lectio nostræ Vulgatæ, et dicendum, revera hos 30 principes mulis aut asinis inequitasse potius quam equis. Neque vox hebraica equitantes ullo modo obstat, quia dici ita potest per catachresim, sicut illud Horatii: Equitare in arundine longa.

Additur γ . 4, filios Jair fuisse principes triginta civitatum, quæ ex nomine ejus sunt appellatæ Havoth Jair, id est oppida Jair, usque in præsentem diem, in terra Galaad. Ex quo videri cuiquam posset, præfecturam hujus judicis habuisse speciem absoluti domini, quandoquidem 30 filios 30 civitatibus præfessisset.

Attamen dici potest, quod Jair sic præfessisset filios suos istis civitatibus, sicut legitur etiam Samuel præfessisse suos filios I Reg. VIII, scilicet cum nuda potestate judicandi, non dominandi. In hebraico et græco non habetur: Principes triginta civitatum, sed triginta civitates eis. Implicite tamen per hoc principatus eis adscribitur.

Circa id autem quod dicitur: Quæ ex nomine ejus sunt appellatæ, etc., observa cum A Lapide, quod jam pridem hæc 30 civitates, et insuper alie 30, hoc est, 60 ab alio antiquiore Jair nuncupatæ essent oppida Jair, ut patet Num. XXXII, 41; hic tamen nomen illud confirmatum sit, et eis quasi de novo inditum ob novam rationem; quia scilicet 30 his urbibus præerant 30 principes, filii Jair judicis, cæterarum vero 30 his non fit mentio, quia illæ ad hos principes non spectabant.

CAPUT XI.

Jephte Judex Israelis deligitur, qui legatione missa ad regem Ammonitarum, conatur variis rationibus eum inducere, ut ab injusto bello et invasione Israelitarum cesset; sed cum frustra id fieret, irruente in eum spiritu Dei, atque Hebræis ad bellum convocatis, illum armis aggressurus, votum emittit, ut, si victor redeat, primum e domo sua sibi occurrurum Deo immolet. Occurrit ei unica filia, quam Deo sacrificat.

QUÆSTIO PRIMA. — QUALIS FUERIT JEPHTE QUOAD NATALES, FORTUNAM, ETC.

Vers. 1: Fuit illo tempore Jephthe Galaadites. Tribus modis Jephthe appellatur Galaadites; 1. quia fuit

natus in terra Galaad; 2. quia pater ejus vocabatur Galaad, ut statim subditur; et 3. quia erat de civitate Galaad, ut dicitur cap. XII.

Vir fortissimus atque pugnator. Animi ejus magnitudinem et bellandi industriam maxime spectarunt Israelitæ, dum illum in ducem et judicem suum elegerunt.

Filius mulieris meretricis, non publice expositæ, sed concubinæ privatæ. Fuit ergo Jephthe spurius, seu notus ex adulterio natus.

Prob. I. Quia fratres ejus legitimi, mortuo patre, ipsum expulerunt ab hæreditate, ut dicitur γ . 2. Atqui hoc non potuissent facere, si natus fuisset ex uxore secundaria; ergo.

Prob. min. Quia filii uxorum secundariorum erant legitimi, ut filii Abraham ex Agar et Cetura, filii Jacob ex Bala et Zelpha.

Prob. II. Quia in textu hebræo habetur: Filius mulieris alterius, id est, quæ vel alteri viro juncta erat, vel saltem alia legitima uxore; ergo Jephthe fuit natus ex adulterio. Unde editio latina Lyrani habet: De adultera matre.

Obj. I. LXX vertunt $\epsilon\tau\alpha\iota\tau\alpha$, id est amica; ergo mater Jephthe non fuit proprie adultera.

R. eam ita vocari honestatis gratia, quemadmodum et nunc alibi vocantur amica vel cara. Quinimo dictio illa indicat ipsam non fuisse matrimonio junctam cum patre Jephthe.

Inst. Si fuisset Jephthe spurius, non potuisset esse dux populi, juxta illud Deut. XXIII, 2: Non ingredietur mamzer, hoc est de scorto natus, Ecclesiam Domini.

R. Neg. assumpt. Quia quod Jephthe factus sit dux populi, contigit ex instinctu Dei, in lege sua dispensantis, quomodo Gedeon, Samuel et Elias obtulerunt sacrificium.

Obj. II. Jephthe hoc cap. γ . 7, conqueritur contra majores natu de Galaad, quod ipsum ejecerit e domo patris sui. Atqui si fuisset spurius, non habuisset rationem conquerendi, quandoquidem spurii non possent adire hæreditatem paternam; ergo.

R. Nego min.; nam hoc non obstante habuit rationem conquerendi, partim quia ejecerant eum ex odio et invidia, partim quia privaverant eum alimentis, quæ a patre et domo aliquo saltem modo debentur spuriiis.

Obj. III. Juxta legem Levit. XX et Deut. XXII, debebat uterque occidi, scilicet adulter et adultera. Atqui tamen pater Jephthe non fuit occisus; ergo non fuit adulter.

R. eum ideo non fuisse occisum, quia vel adulterium mansit nimis diu ignotum, vel quia ipse inter suos princeps erat, et potentior, quam cui auderent mortem inferre; prout nec David adulter, nec incestuosi Absalom et Herodes morte puniti sunt.

γ . 5: Habitavit in terra Tob, quæ erat pars terræ Galaad. Congregatique sunt ad eum viri inopes et latrocinantes, qui ipsum quasi principem sequebantur. In hebræo, græco et chaldæo non reperitur verbum latro-

S. S. XXVI.

cinantes; unde inquit A Lapide, videtur ex nota marginali in textum irrepsisse, et intrusum ab aliquo, qui voluit explicare $\tau\delta$ inopes; nam milites pauperes sæpe rapinis et latrociniiis vivunt. Credibile tamen est, ait Lyranus, quod ageret prædas de adversariis filiorum Israel tantum, sicut David et viri ejus faciebant, I Reg. XXVII.

Similiter dicit Estius: Hic non aliud dicitur de Jephthe, quam quod I Reg. XXII, de Davide dicit Scriptura, scilicet convenisse ad eum omnes, qui erant in angustia constituti, et oppressi ære alieno, et amaro animo, et ipsum factum esse eorum principem: nisi quod hic additur: Et latrocinantes. Sed sciendum, inquit, hoc in hebræo non haberi, tantum enim ibidem est: Et collecti sunt ad Jephthe homines vacui, et egressi sunt cum eo. Deinde verbum latrocinari in bonam quoque partem accipi potest, pro eo quod est prædas agere. Ita Estius.

P. quomodo intelligantur verba Jephthe ad regem Ammonitarum: Nonne ea quæ possidet Chamos Deus tuus, tibi jure debentur. Quæ autem Dominus Deus noster victor obtinuit, in nostram cedent possessionem.

R. ea intelligi hoc sensu: Sicuti vos putatis, vos jure possidere terram, quam dedit vobis Chamos, quem putatis esse Deum, ita nos jure possidemus terram illam, quam Dominus Deus noster, Deus cæli et terræ, dedit nobis. Unde Jephthe vocat hic Chamos Deum, non quia putabat ipsum esse Deum, sed quia Ammonitæ putabant illum esse Deum. Quare etiam illum non vocat Dominum Deum, sicut vocat Deum Israel; sed Deum simpliciter, quo nomine etiam idola vocabantur.

QUÆSTIO II. — AN JEPHTE VOVERIT ET OBTULERIT REALE HOLOCAUSTUM.

Dico 1: Rabbinii quidam (quos aliqui secuti sunt recentiores) docuerunt non occisam fuisse filiam Jephthe, sed per virginitatis votum tota vita observandam, metaphorice immolatam instar V. Testamenti Nazaraeæ. Timebant enim isti rabbinii, si realem hic mactationem admitterent, Filii Dei a Patre in monte Calvariae sacrificati perfectissimum typum darent christianis, qualis olim inchoata fuerat figura Isaac, in monte Moria a patre immolandus, nisi morti subtractus fuisset. Contra hos

Dico 2: Voluit Deus, auctor et dominus vitæ humanæ, etiam in re difficillima, plenæ obedientiæ, et quidem in sexu fragiliori, exstare exemplum, non solum quoad voluntatem animique resignationem (quale fuerat sacrificium Isaac), sed etiam re ipsa, et quoad executionem. Voluit item Filio suo, non solo affectu, sed et re ipsa morituro præire typum, in quo realis et ultroneæ mortis illustrissimum omnibusque perspicuum magnanima virgo præberet exemplum; adeoque Jephthe vovit et obtulit reale holocaustum.

Prob. I. Ex verbis Scripturæ, quibus votum Jephthe exprimitur γ . 29 et seq.: Factus est ergo super Jephthe Spiritus Domini, et... votum vovit Domino dicens: Si tradideris filios Ammon in manus meas, quicumque (Vingt-quatre.)

primus fuerit egressus de foribus domus meae, mihi que occurrerit revertenti cum pace a filiis Ammon, eum holocaustum offeram Domino. Atqui holocaustum erat sacrificium reale; ergo imprimis vovit sacrificium reale.

Deinde γ . 39 subditur: *Expletisque duobus mensibus, reversa est ad patrem suum, et fecit ei* (pater filiae) *sicut voverat*. Atqui voverat reale holocaustum; ergo per reale holocaustum eam immolavit.

Prob. II. Quia juxta textum jam allegatum Jephthe filiae suae fecit sicut voverat. Atqui non fecisset ei sicut voverat, si non realiter immolasset: ergo eam realiter immolavit.

Prob. min. Si vovissem communionem realem seu sacramentalem, et postea tantummodo spiritualiter communicarem, dici non posset, quod fecissem sicut voveram. Ergo neque de Jephthe dici potuit: *Fecit ei sicut voverat...*, si voverit realem primo occursuri immolationem, et filiam suam postea tantummodo metaphorice immolaverit.

Prob. III. Debemus sacras Scripturas interpretari juxta unanimem SS. Patrum consensum. Atqui illi concorditer dicunt, vel tanquam indubitatum supponunt, filiam Jephthe fuisse realiter immolatam; ergo et hunc locum de reali immolatione debemus interpretari, nec propter aliquas recentiorum rationes (quae commode dissolvi possunt) ab hac interpretatione recedere.

Prob. min. Ex S. P. Aug., Q. 49 in Jud., seq. Quest. citando; item lib. I de Civ. Dei, cap. XXI. Ex S. Ambros., lib. III Offic., cap. XII. Ex S. Hieron., lib. I adversus Jovinian., cap. XIII: item in cap. VII Jeremiae, et in cap. VI Michaeae. Ex S. Greg. Nazianz. Orat. 22. Ex S. Chrysost., Hom. 14 ad populum Antioch., tom. V, et Hom. de Jephthe, tom. I. Ex Theod., Q. 49 in Jud. Ex Isidoro Hispalensi, cap. VII in eodem lib. Ex D. Thom. in 4, dist. 58, q. 1, a. 1: item secunda secundae, q. 88, a. 2, et pluribus aliis, quos longo agmine passim recensent auctores.

Prob. IV. Tempore illo propriorum holocaustorum usus vigeat, contra vero mysticae immolationis per virginitatis consecrationem praxis non obtinebat, maxime inter Judaeos, qui ex semine suo nasciturum Messiam sperabant; ergo gratis praesumitur Jephthe insolitam aliquam vovisse consecrationem, praesertim cum ipse esset spurius, homo militaris, in terra aliena educatus, ex praeda vivere assuetus, etc., cujus generis homines, et isto quidem tempore, de virginitatis consecratione parum, imo forsitan nihil cogitabant.

Prob. V. Quia victor e praelio rediens Jephthe, visa filia sua, γ . 35: *Scidit vestimenta sua, et ait: Heu me, filia mea, decepisti me, et ipsa decepta es*. Atqui nulla erat ratio tanti doloris propter metaphoricam filiae suae votam immolationem; ergo dolorem illum sensit propter votum realis immolationis.

Prob. min. Si qua fuisset tanti doloris ratio, fuisset spes securae posteritatis, per metaphoricam filiae consecrationem abrepta. Atqui illa ratio erat minima sufficiens, imo ridicula; ergo.

Prob. min. Spei illi abreptae imprimis praevalebat respectu istius filiae divinum beneplacitum, quo in supposito, eam voluisset perpetuae virginitati consecratam; ergo illa ratio non erat sufficiens. Deinde etiam videtur ridicula; quia Jephthe jam factus princeps populi, et robustus bellator, erat in statu, ut per alias quascumque uxores (quas licite ducere poterat) de desiderata posteritate sibi provideret; ergo excessus illius doloris non ex voto metaphoricæ, sed realis immolationis exortus est.

SOLVUNTUR ARGUMENTA. — Obj. I. Votum Jephthe videtur fuisse genericum et abstractum ab immolatione reali, vel mystica, secundum substratam materiam. Atqui filia Jephthe non erat materia immolationis realis, sed tantum mystica; ergo tantummodo immolavit eam mystice.

Confirm. Levit. XXVII, 28 et 29, hominis et agri consecratio mors vocatur, idque tantummodo, quia quidquid semel fuerat Domino consecratum, nec vendi nec redimi poterat, sed erat sanctum sanctorum Domino; ergo etiam consecratio filiae Jephthe, quamvis tantum mystica, mors appellari potuit; imo et holocaustum saltem late sumptum, cum per eam ejus virginitas in perpetuum esset Deo obstricta.

R. Neg. maj. Quia jam ante ostensum est, quod nullus eo tempore similium mysticarum consecrationum esset usus, quod Jephthe homo militaris, etc., de mystica illa consecratione non cogitaverit, etc., adeoque votum ejus fuit determinatum de immolando realiter pro homine, sibi, a victoria revertenti, occursuro.

Ad confirm. dico, disparitatem patere tum ex textu, qui homini jungit agrum, realis utique immolationis incapacem, clareque addit, quod tota illa consecratio consistat in eo, quod res Domino consecrata vendi aut redimi non possit; tum ex eo quod nullus patrum aut interpretum hunc Levit. locum de reali hominis immolatione intellexerit; cujus contrarium de voto Jephthe ante ex ipsis ostendimus.

Obj. II. Textus Scripturae sic habet: *Expletisque duobus mensibus reversa est ad patrem suum, et fecit ei sicut voverat, quae ignorabat virum*. Atqui illa posteriora verba non alia ratione adduntur, nisi ut significetur, mysticam hanc fuisse virginitatis immolationem; ergo.

R. Neg. min. Nam posteriora illa verba addita sunt ad factum Jephthe exaggerandum, quia scilicet non tantum filiam, sed filiam virginem, adeoque filiam non habentem liberos devovit et immolavit.

Inst. Filia Jephthe, audito voto patris, petit tempus, non plangendi vitam, sed suam virginitatem; ergo intellexit, non vitam, sed virginitatem suam esse a patre Deo consecratam.

R. Neg. conseq. Quia per hoc tantum ostendit magnanima filia, quod zelo religionis et amore incolumitatis patriae perituram vitam generose contemneret, et solam virginitatem, nuptiis opportunam, sed ex voto patris sterilitate consequenter damnatam, lugere desideraret.

Dico consequenter damnatam (ad mortem scilicet cui primum sibi occursurum hominem devoverat); quia si filia Jephthe tantummodo fuisset devota ad perpetuam virginitatem, erat ridiculum petere duos menses ad eandem plangendam, cum toto vitæ tempore eam plangere potuisset ad satietatem.

Dici ergo potest, ut tota assumpti textus difficultas evanescat, objecta verba aptissime disponi posse ordine sequenti: *Fecit ei, quae ignorabat virum sicut voverat*.

Obj. III. Populus non est passus Jonatham interfici, quamvis jurejurando se pater ejus ad hoc obstrinxisset, I Reg. XIV: ergo etiam innocentem istam virginem liberasset, si a patre fuisset morti devota.

R. disparitatem esse, 1. quod populus hic erronee apprehenderit, victoriam et libertatem sibi ob emissum Jephthe votum fuisse concessam, adeoque et ipsum Jephthe ad votum hoc reddendum revera obligari. Ex hac igitur apprehensione erronea non impedivit populus mortem innocentis filiae, quae tam prompto animo mortem ipsam susceperat.

Pater hic fuerat, qui ingenti ista victoria populum liberaverat; at vero I Reg. loco cit. Jonathas ipse causa victoriae fuerat. Quam ob rem victoriae auctorem mori indignum judicans populus, recte dicebat: *Ergone Jonathas morietur, qui fecit salutem hanc magnam in Israel? Hoc nefas est, etc.*

Inst. I. Saltem credibile non apparet, quod erronee putaverit Jephthe vir prudens, sibi ad imitationem idololatrarum contra manifestam legis prohibitionem esse agendum, filiamque occidendam.

R. Neg. assumpt. Quia quantumcumque prudens fuisse Jephthe supponatur, ex quadam ignorantia tamen ad filiae immolationem processit, motus fortasse exemplo Abraham (quo divina ipse in se beneficia cumulaverat), item certa spe salutis aeternae ipsius immolatae, etc., ut ratiocinatur S. P. Aug., Q. 48 in Judices.

Inst. II. Inconceptibilis est ista ignorantia: cum enim bimestre interfluxerit, consulisset sacerdotes, qui ipsum instruxissent realem hanc immolationem divino naturalique jure esse prohibitam.

R. Neg. assumpt. Ad prob. dico, quod forte nequidem desuper sacerdotes consuluerit, cum de injecta sibi per votum obligatione minime dubitaret, et rem se facturum praclarissimam plane existimaret.

Inst. III. Non potuit Jephthe ignorare sacrificia per manus sacerdotum esse offerenda; ergo certo eos desuper consuluit.

R. nec illud ant. esse extra omne dubium: cum enim sacrificium hoc sciret esse distinctum ab his, quae in lege praescribuntur, ex eodem errore sibi persuasum habere potuit, quod ad exemplum Abraham per ipsius voventis manus posset offerri.

Ceterum gratis dato, quod etiam sacerdotibus intentio Jephthe fuerit probe nota, non sequitur tamen quod realis illa immolatio per ipsos fuerit impedita.

1. Quia sic rursus filiae non fecisset sicut voverat:

sicuti non faceret, v. g., matrimonio juncta, quae matrimonio consummato vovisset ingredi religionem invito marito, audiensque hoc esse illicitum, non ingrederetur, atque aliud in facti voti commutationem offerret; adeoque inhærendo etiam rigori textus, realis illa immolatio non fuit per sacerdotes impedita.

2. Quamvis non ignoraverint sacerdotes, vi legis humano sanguine, et maxime innocuo, non esse litandum, tamen in hoc casu ne ipsos quidem sacerdotes rem habuisse compertam, omnino probabile est: tum quia sciebant, Spiritum Domini factum super Jephthe, tum quia immediate post votum secuta fuerat victoria, quam ob emissum votum apprehendebant concessam; tum quia exemplum aspiciabant Abrahami, etc., quae omnia Jephthe ex errore potuit ipsis proponere, forte etiam isto tempore satis rudibus.

Obj. IV. Potius dicendum videtur, quod Jephthe tantum vovere intenderit offerre aliquod animal immolabile juxta legem.

R. Neg. assumpt. Quia Vulgata nostra loquitur de solo homine dicens: *Quicumque primus fuerit egressus, etc.*, quamvis autem ex hebraeo aliqui vertant *Quodcumque*, vocem tamen illam cum S. P. Aug. intelligentes de solo homine; quia Jephthe intendit vovere aliquid speciale, quale non erat respectu tanti principis bos, aries, agnus, aut caetera animalia juxta legem immolabilia.

Obj. V. Ubi in Vulgata nostra habemus: *Offeram eum holocaustum Domino*, in hebraeo legitur: *Et erit Domino, et holocaustum offeram Domino*. Atqui ibi copulativa et pro disjunctiva vel sumi potest; ergo tantummodo vovit vel offerre holocaustum, aut aliud sacrificium licitum, quale non erat realis immolatio filiae suae.

R. Neg. min. Quia illa duo: *Erit Domino; et holocaustum offeram Domino*, non sunt duo disparata, sed sibi potius subordinata, sicut species subordinatur generi, adeo ut sensus sit: *Ita erit Domino, ut ego ipse offeram eum in holocaustum*.

Obj. VI. Ubi nos legimus γ . 39 et 40: *Mos increbuit ut... plangant filiam Jephthe*; ex hebraeo Pagninus et alii vertunt: *Ut alloquerentur filiam Jephthe*, ergo non fuit realiter, sed tantum mystice immolata, sicut consecrantur et recluduntur, v. g., modernae moniales.

R. Nego conseq. Praeterquam enim, quod teste Serario, nullus veterum seu latinus, seu chaldaeus hic legerit: *Ut alloquerentur*, commode dici potest, filias Israel convenisse ad alloquendum filiam Jephthe per apostrophen.

QUÆSTIO III. — QUID CENSENDUM SIT DE VOTO JEPHTE, ET HOLOCAUSTO AB ILLO OBLATO.

Ante resolutionem notanda sunt, 1. huc pertinentia S. Scripturae verba: *Factus est ergo* (ait sacer textus γ . 29 et seq.) *super Jephthe Spiritus Domini, et circumiens Galaad et Manasse, Maspha quoque Galaad, inde transiens ad filios Ammon, votum vovit Domino dicens: Si tradideris filios Ammon in manus meas, quicumque primus fuerit egressus de foribus domus meae,*